

Steengroeve Winterswijk Landschappelijk Inpassingsplan

LAOS
LANDSCHAPS
ARCHITECTUUR

23-07-2021

LAOS
LANDSCHAPS
ARCHITECTUUR
EN STEDEBOUW

Kerklaan 30, Haren
Postbus 6070
9702 HB Groningen
050 5278218
contact@laoslandschap.nl
www.laoslandschap.nl

OPDRACHTGEVER
Stichting Terra Temporalis
Dirk Willink
Greversweg 5
7108 AG Winterswijk Woold
06-53741251

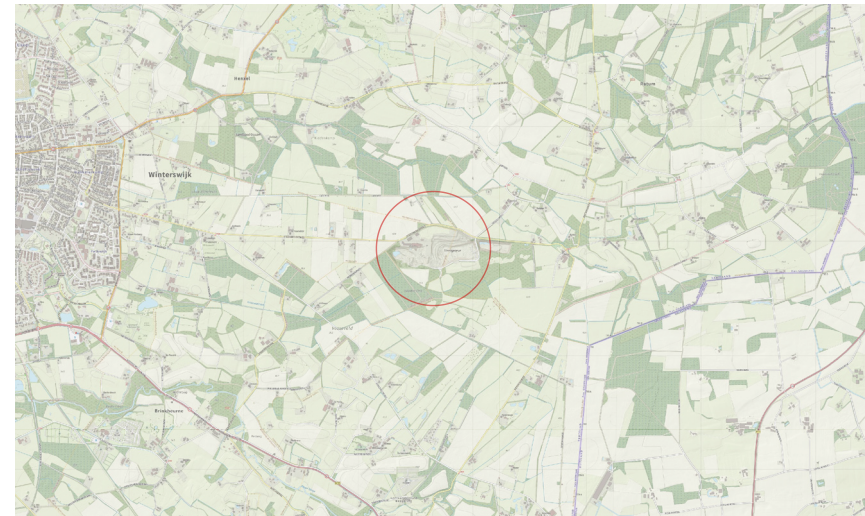
Inhoud

AANLEIDING	4
HUIDIGE SITUATIE	6
DOOR DE TIJD	8
CONCEPT	10
LANDSCHAPPELIJK INPASSINGSPAN	12

Aanleiding

Ten oosten van Winterswijk ligt een steengroeve waar kalk wordt gewonnen. Een unieke plek waar bijzondere gesteentelagen dicht aan de oppervlakte liggen. Het verhaal van deze ondergrond wordt in de toekomst verteld in het Steengroevemuseum Winterswijk. Het museum krijgt zijn plek aan de noordkant van de groeve. Gelegen op de rand biedt het fantastische zichten op de groeve.

Voor de bouw van het Steengroevemuseum is een bestemmingsplanwijziging nodig. Voorliggend document vormt de landschappelijke inpassing van het museum en zal bijgevoegd worden bij het bestemmingsplan.

Steengroeve ligt 5 km ten oosten van Winterswijk

Het Steengroeve museum ligt ten noorden van de groeve

Architectonisch concept: refererend naar steengroeve, compacte footprint, iconische uitstraling

Huidige situatie

De steengroeve ligt in een gaaf (beschermd) jong heideontginningslandschap. Het wordt omgeven door bijzondere en kenmerkende waarden in de omgeving. Ten oosten en zuiden van de groeve liggen de oude steengroeve en WillinksWeust, beide aangewezen als Natura2000 gebied. De houtwal ten oosten van het bestaande schuurtje is onderdeel van het Gelders Natuur Netwerk. Oude structuren als de lange zichtlijn tussen de Steengroeveweg en het noordelijke gelegen zandpad zijn nog altijd aanwezig. De groeve ligt als een gat in dit jonge heideontginningslandschap en vormt een groot contrast.

Het museum krijgt een plek op de overgang van het groevelandschap naar het heideontginningslandschap. De bestaande weg wordt omgelegd voor de bestaande schuur langs.

Museum op overgang van het groevelandschap en het jonge heideontginningslandschap, wegomlegging voor bestaande schuur langs

Toekomstige voorplein van museum. Houtwal aan rechterzijde is onderdeel van het Gelders Natuur Netwerk

Lange zichtlijn tussen bos en houtwal

Steengroeve als gat in jong heideontginningslandschap

Door de tijd

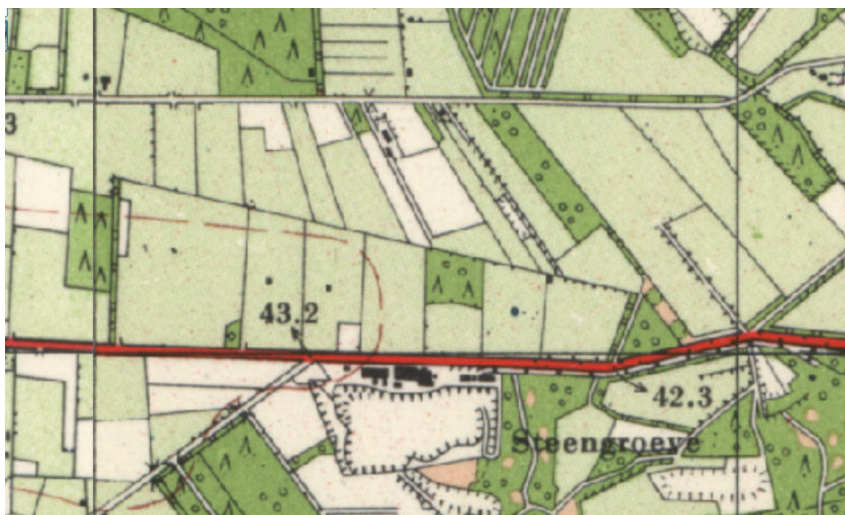
Dit landschap is niet voor niets bijzonder; de oude landschapsstructuren zijn nog steeds zichtbaar. Door de tijd zijn er enkele schaalvergrotingen geweest, maar de bestaande boskavel en landschapslijnen zijn terug te vinden op de kaart van 1881.

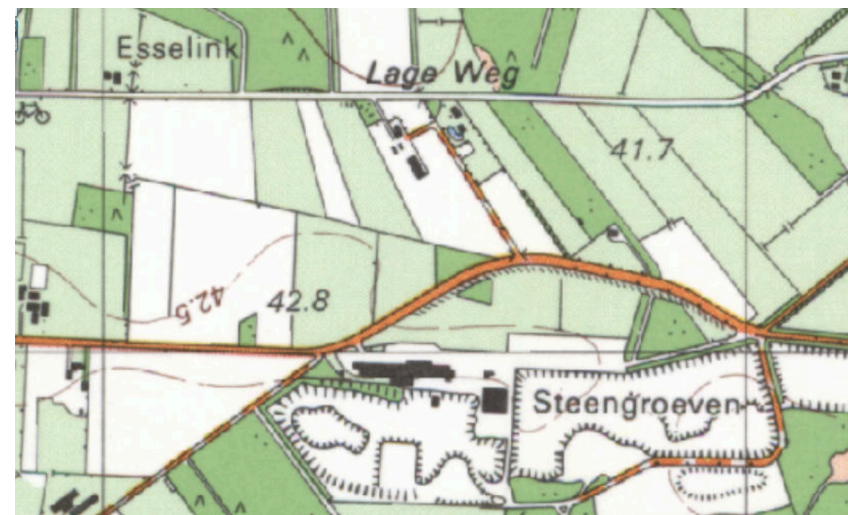
1881
Bosperceel en toekomstige weg al aanwezig als landschapsstructuur

1930
Bosperceel is opgedeeld, pad door bosperceel

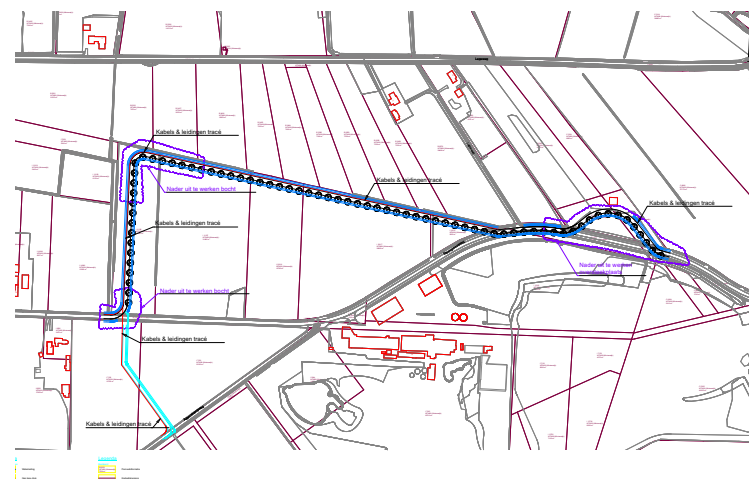
1955
Deel bosperceel gekapt, bomen langs landschapsstructuur zijn behouden

1993
Verleggen Steengroeveweg, aanplant nieuwe bomen ter plaatse van bosperceel, schaalvergroting landbouwgebied

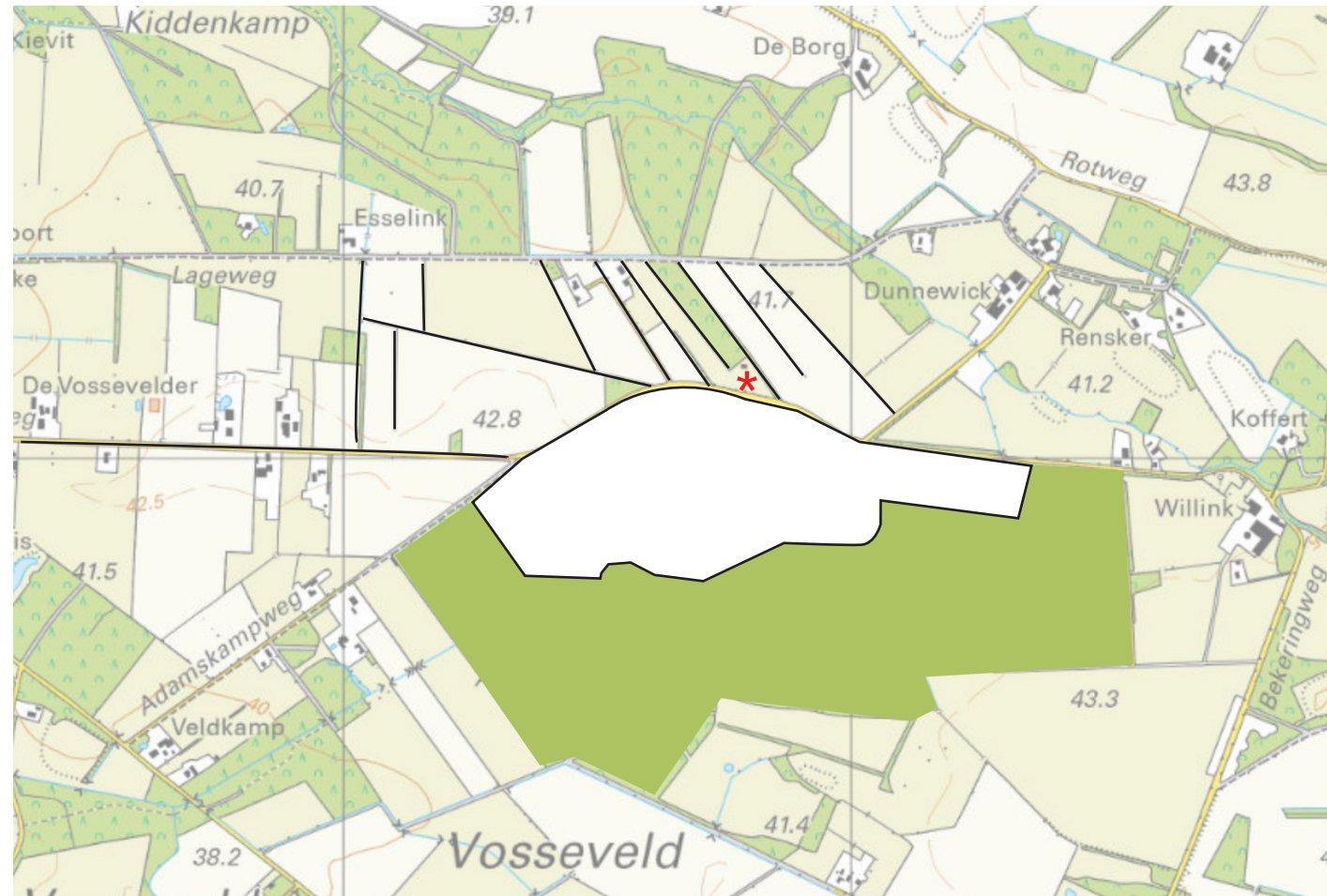
2020
Schaalvergroting landbouwgebied, bosareaal verkleind

Wegontwerp Gemeente Winterswijk - 15 dec 2020
Voorstel om lijn in bomen te zetten en rond nieuwe omlegging door te zetten

The map shows a detailed topographic view of the Vosseveld area. Key features include the Vosseveld Natuurreservaat (proposed nature reserve) highlighted in green, the Vosseveld (open fields), and the surrounding villages of Winterswijk, Brinkheurne, and Vosseveld. The map also shows various roads, water bodies, and land parcels. A red line indicates the boundary of the proposed nature reserve.

- 10

- De beoogde locatie voor het bezoekerscentrum ligt in het heideontginningslandschap en zou zich naar die typologie moeten voegen door kavelrichting te respecteren; de ruimtelijke opbouw van lineaire houtwallen, singels en weide- en bospercelen
- De ligging aan het groevelandschap en de nabijheid van waardevol bos biedt kansen voor een diverse landschapsbeleving

Beleid

De belangrijkste richtinggevende principes voor het gemeentelijk beleid zijn:

- Landschap als natuurlijk kapitaal, hier zijn we zuinig op.
- Kwaliteit van de plek (landschap, cultuurhistorie en ecologie) als kader en inspiratie.
- Schikken naar het landschap, het landschap vormt het ruimtelijk kader.
- Vergroten van de biodiversiteit

Omgevingsvisie Gelderland: natuur- en landschapsbeleid

- - Groene ontwikkelingszone
- - Gelders Natuurnetwerk
- - Natura 2000

Erfgoed in de gemeente Winterswijk

Cultuurlandschappen en landschapselementen
RAAP-notitie 6327, Kaartbijlage 1, blad 1 t/m 25, schaal 1:10.000

CULTUURLANDSCHAPPEN

Historische landschappen

Kampongtingingen, essen en oude hoevenlandschap

- kn1 - drage kampongtingingen, essen
- kn1a - vochtige kampongtingingen, oude hoevenlandschap
- kn1c - broekige kampongtingingen
- kn1s - oude hoevenlandschap schotelsijl
- kn1s - oude hoevenlandschap
- kn2a - broeken, enigszins regelmatig ingedeeld
- kn2a - broeken, onregelmatig ingedeeld
- kn4 - beelbegleidende broeken
- kn2 - grote oude bossen
- kn3 - oude bulten
- kn4 - bos op oud cultuurland

Jonge landschappen op oude heide

- hn2 - jonge drage bossen
- hn1 - jonge heideontginning
- hn1s - jonge heideontginning schotelsijl
- hn2 - grote jonge bossen
- gh1 - jonge ontginningen in veengebieden
- mb1 - niet ontgonnen veengebieden
- Andere aanduidingen
- V - sterk veranderd landschap

Prestedelijke landschappen

- Vancouds landelijke gebieden
- beeldid
- essen
- jonge ontginningen
- kampongtingingen
- Vancouds bebouwde gebieden
- begraafplaats
- lint
- middelbouwse kern
- oude kern
- spoorzone

Toevoegingen
n natuurontwikkeling of beahterd
k kls-of kermwoning, baksteendustrie

LANDSCHAPSELEMENTEN

Historische hulplijsten

- historische
- middeleeuwse hof
- boerderij of woonhuis
- kastelstele
- idem, schotengrad
- ouderdorn
- <1250
- 1250-1450
- 1450-1950
- 1950-1932

Overige historische locaties

- school
- droogweide
- eenderkool
- industriële bijbouw
- kultuurland
- kapel
- landweer (indicatie)
- rituele plaats
- watervelden
- windmolen
- grachtzone Winterswijk (deelconstructie)
- gracht, voor 1932
- gracht, voor 1932, nu verdwenen
- gracht, 1932-1950

Religie en funerair erfgoed

- begraafplaats
- kerkhof
- grote grensovergang
- kleine grensovergang
- grensovergang, nu verdwenen
- grensplaatslocatie 1832
- grensplaatslocatie 1832
- markering
- Infrastructuur
- Wegen
- tol
- weg, voor 1932
- weg, voor 1932, nu verdwenen
- weg, voor 1932, nu verdwenen
- pad, voor 1932
- pad, voor 1932, nu verdwenen
- pad, voor 1932, nu verdwenen
- weg, 1932-1950
- weg, 1932-1950, nu verdwenen
- pad, 1932-1950
- kamerspoor(bundel)
- markt en kerkhof

Spoorwegen

- stationslocatie
- haltslocatie
- wachtpostlocatie
- steinhuisje
- beheerswoning
- overwachtinggebouw
- watervoren
- goederenloods
- houdlad
- lampsterie
- loket met draaichijf
- spoorlijn
- spoorlijn, nu nog herkenbaar
- spoorlijn, nu verdwenen
- smalspoorlijn
- smalspoorlijn, nu nog herkenbaar
- smalspoorlijn, nu verdwenen

Waterstaat

- bruglocatie, voor 1932
- bruglocatie, 1932-1950
- sluwalocatie, 1932-1950
- watertop, voor 1932
- watertop, voor 1932, nu rechtgetrokken
- watertop, voor 1932, nu verdwenen
- watertop, 1932-1950
- watertop, 1932-1950, nu verdwenen

Delfstofwinning

- steentafelrekenen
- steenvoren
- steenvoren (mogelijk)
- winningskult
- Recreatie en toerisme (1900-1950)
- camping
- marke
- zwembad
- Orlog en defensie
- Late Middeleeuwen (1200-1500)
- schans
- landweer
- landweer, verdwenen
- Mobilisatie en Tweede Wereldoorlog (1939-1945)
- loopgraaf

Relief

- houtskoolmaker
- arden wall
- steilrand
- rabatten
- bleekvelden
- Verkaveling
- kavelgrens, voor 1932

Opgaand groen

- opgaand groen, komt voor op vooroorlogse kaarten
- wisselend, komt voor op vooroorlogse kaarten, maar ontbreekt op kaarten van omstreeks 1950 en 1960
- passend (in het historisch landschap), komt niet voor op kaart 1906, maar wel (kort) daarvoor of daarna
- komt voor op vooroorlogse kaarten
- wisselend, komt voor op vooroorlogse kaarten, maar ontbreekt op kaarten van omstreeks 1950 en 1960
- passend (in het historisch landschap), komt niet voor op kaart 1906, maar wel (kort) daarvoor of daarna

Omgevingsvisie Buitengebied Winterswijk: Cultuurlandschappen en landschapselementen

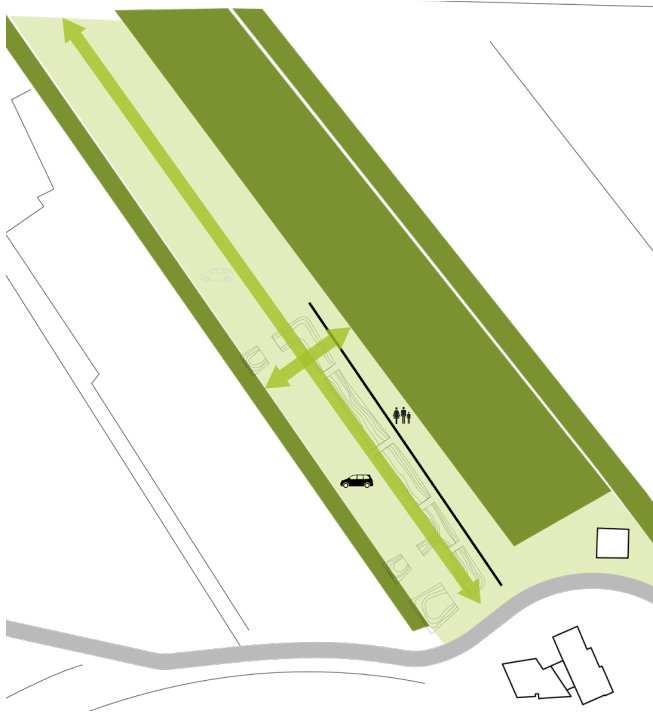
Concept

Oude ontginningslijnen: herstel boskavels, houtwallen (geen laan)
Wegomlegging ter plaatse van museum is een uitzondering; hier treedt de
groeve naar buiten

Contrast tussen twee landschappen
Historisch landschap: herstel, behoud van
zichten, verblijf gericht op landschapsbeleving
Groevelandschap: sfeer groeve omarmt het
bezoekerscentrum, onderbreekt de weg

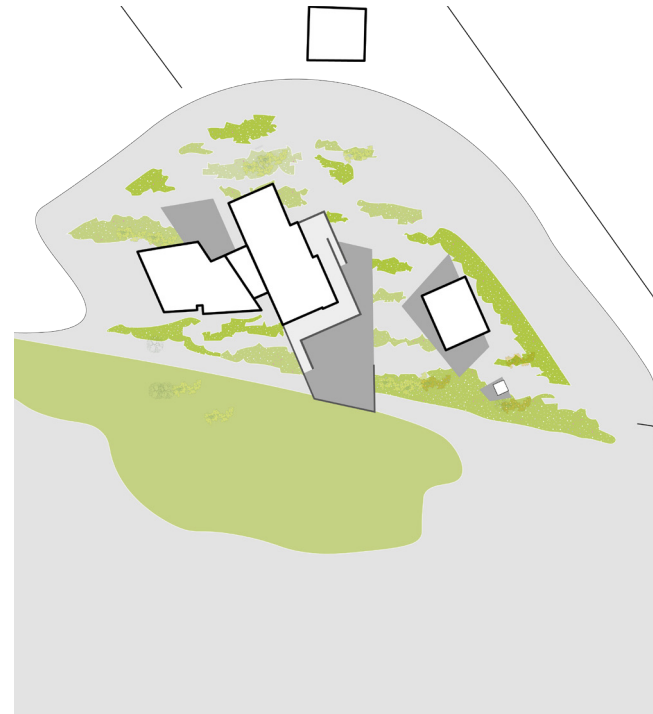

Landschapskamer open houden

Landschap verrijken voor bezoeker met mantel, zoom en glooiingen

Glooiingen halen auto uit het zicht, maaiveld loopt door

In toekomst de mogelijkheid om ook in het noordelijke deel te parkeren

Landschap groeve omarmt het gebouw

Drie verblijfsplekken aan het gebouw zorgen voor verschillende zichten op de groeve en beleving

Landschappelijk Inpassingsplan

Met de komst van het Steengroevemuseum presenteert de groeve zich in het heideontginningslandschap.

Er is een duidelijk onderscheid tussen deze twee invloedssferen: het parkeergebied tussen de houtwallen en de museumomgeving in het groevelandschap. De grens ligt bij de weg.

De bestaande houtwallen worden behouden en versterkt. De houtwal aan de westzijde wordt doorgezet over de weg. Ze zijn beter beleefbaar doordat het gebied toegankelijk wordt. Er wordt gebruik gemaakt van inheemse boomsoorten als beuk en eik.

De bosrand aan de westzijde wordt verbeterd door enkele bomen te vellen, waardoor er meer licht en ruimte ontstaat voor het ontwikkelen van een bosmantel en zoom. Deze vergroten de biodiversiteit.

De ruimtelijke kamer tussen bos en houtwal blijft intact. De lange zichtlijn van zuid (Steengroeveweg) naar noord (zandpad) blijft intact en wordt beter beleefbaar doordat de ruimte toegankelijk wordt gemaakt. Hiermee ontstaat er een optimale landschappelijke beleving van het kleinschalige heideontginningslandschap.

De parkeerplaats wordt ingepast met een lage grondwieling, waarop het maaiveld (bloemrijk grasland) doorloopt. Ze onttrekken het zicht op de auto's zonder in te boeten op de ruimtelijkheid van de landschapskamer. Er wordt gebruik gemaakt van inheems materiaal.

De wegomlegging wordt in een vloeiende lijn uitgevoerd.

De aarden wal omarmt het museum. De bestaande hoogte wordt aangehouden om hetzelfde geluidsreducerend effect te behouden.

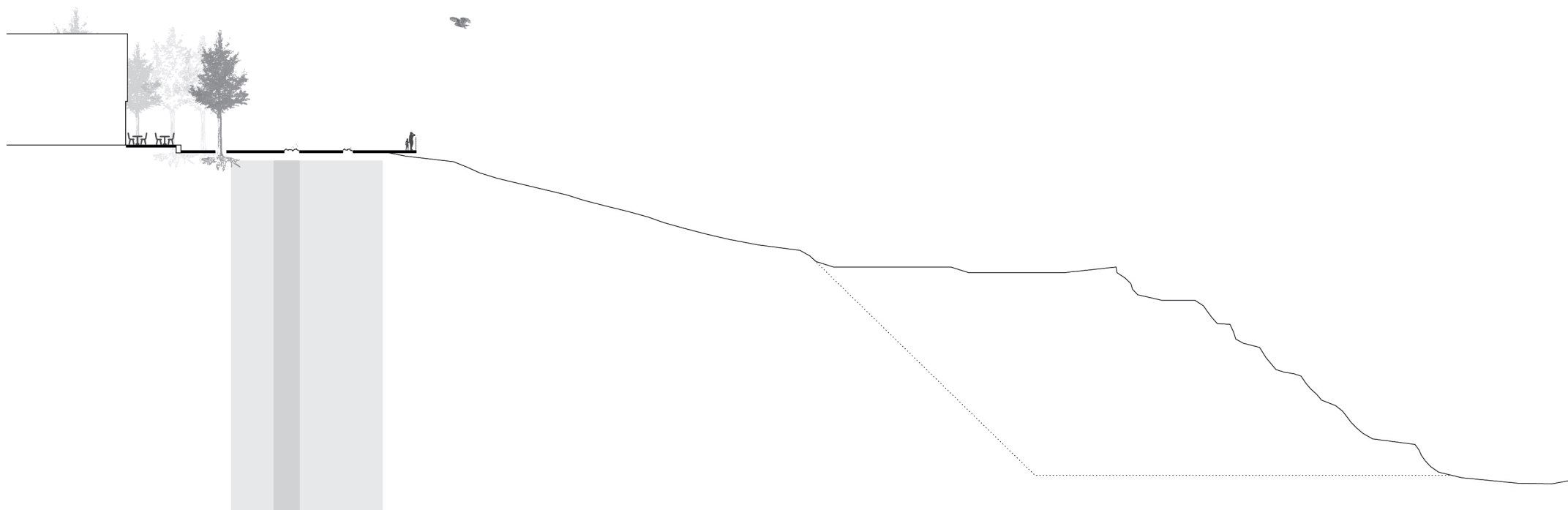
Het terrein is buiten openingstijden niet toegankelijk en wordt afgesloten met een hekwerk.

In het groevelandschap wordt zoveel mogelijk gebiedseigen, inheemse beplanting met dracht- en waardplanten toegepast.

Landschappelijk Inpassingsplan

MUSEUM AAN DE GROEVE

PARKEERKAMER

	5	6	5	2	9,3	1,5	1,8	
Bestaande aarden wal	Parkeerplaats (Achterhoeks Padvast en grasbetontegels)		greppel			Wandelpad naar museum (Achterhoeks Padvast)		Bestaand bos, toevoeging van zoom en mantel